

Temat: Niespełnione nadzieje. Dramat niepłodności.

1. Na tej lekcji dowiesz się:

- czym jest niepłodność,
- w jaki sposób może być prowadzone leczenie bezpłodności;

2. Przeczytaj tekst zamieszczony poniżej.

Czym jest niepłodność

Niepłodność jest bardzo specyficznym problemem medycznym. Definiowana jest jako niemożność zajścia w ciążę po okresie co najmniej roku regularnego współżycia seksualnego. Okazuje się, że niemożność poczęcia nowego życia dotyczy coraz większej liczby par. Problem niepłodności obserwuje się u około 20 % par. Ponadto występują rodziny z jednym dzieckiem pomimo, że małżonkowie byli otwarci na nowe potomstwo i nie unikali dalszych ciąż. Literatura fachowa podaje, że płodność zarówno u kobiety jak i u mężczyzny osiąga swój szczyt w wieku 20-25 lat i utrzymuje się z niewielkim spadkiem do 35 roku życia (Fijałkowski, 1985). Odkładanie przez małżonków decyzji o poczęciu dziecka na lata późniejsze nie jest dobrą praktyką. Przeprowadzone w tym zakresie badania dowodzą, że wskaźniki płodności u kobiet po 35 roku życia są o około połowę niższe, niż u młodszych o 10 lat kobiet. Proces ten w większym stopniu dotyczy kobiet. U mężczyzn bowiem po 35 roku życia obserwuje się spadek jakości nasienia, ale ich zdolności prokreacyjne nadal utrzymują się na względnie wysokim poziomie do około 50 roku życia.

Wśród wielu trudności, których mogą doświadczać małżonkowie, szczególnie bolesną sprawą są problemy z płodnością. Niepłodność to niemożność poczęcia potomstwa w sposób naturalny po okresie co najmniej jednego roku starań. Dotyka ludzi żyjących na całej kuli ziemskiej, niezależnie od długości czy szerokości geograficznej oraz warunków życia. Jednak obecnie, ze względu na częstość występowania, niepłodność staje się problemem społecznym. Co piąta lub co szósta para małżeńska nie może począć dziecka, choć tego pragnie. Szacuje się, że w Polsce 1,5 mln par

musi się zmierzyć z problemem niepłodności. W nowoczesnym rozumieniu niepłodność nie jest chorobą samą w sobie, lecz objawem choroby lub zespołu zaburzeń uniemożliwiających naturalne poczęcie. U około 10–20% par małżeńskich nie daje się ustalić jej przyczyny. U pozostałych par przyczyną niepłodności jest tak zwany czynnik męski (około 40%) albo tak zwany czynnik żeński (około 30–40%) lub też współistnienie tych uwarunkowań (do około 30%). Niepłodność i bezpłodność to nie to samo. Podczas gdy niepłodność można leczyć, to bezpłodność jest trwała i nieodwracalna; poczęcie dziecka jest niemożliwe. Bezpłodność może być spowodowana uwarunkowaniami genetycznymi lub wadami wrodzonymi u jednego z małżonków. Może też być skutkiem urazów bądź konsekwencją działań lekarskich (na przykład wycięcia jajników

Płodność jest sferą, w której można zaobserwować, że człowiek to coś więcej niż samo ciało i coś więcej niż sama psychika. Aby para małżeńska mogła począć dziecko, nie wystarczy stworzyć warunki idealne z biologicznego punktu widzenia. Drożne jajowody i bardzo dobra ruchliwość plemników to za mało, aby zaistniało nowe życie. Być może słyszeliście o parach, u których nie stwierdzono żadnych przeszkód, aby zostały rodzicami, a jednak upragnione potomstwo długo się nie pojawia. Potem okazuje się, że kobieta ma na przykład bardzo stresującą pracę, a mężczyzna nieustannie martwi się o zapewnienie bytu rodzinie. Może też być odwrotnie. Małżonkowie żyją w przyjaznym, serdecznym środowisku, lubią swoją pracę, dużo odpoczywają, rozwijając swoje pasje. Są młodzi, silni, aktywni, a mimo to nie mogą począć dziecka. Dopiero poszerzona diagnostyka odsłania przed nimi problemy zdrowotne, którymi są na przykład niewyleczone infekcje, niedobory witamin czy choroby tarczycy. Ten wstęp był konieczny, abyście zrozumieli, dlaczego lista najczęstszych przyczyn niepłodności jest tak długa i tak zróżnicowana. Znajdują się na niej czynniki somatyczne (czyli związane z ciałem), ale także psychologiczne i behawioralne (związane z zachowaniami).

Czynniki biologiczne obniżające płodność • zaburzona funkcja jajników, • patologia jajowodów (na przykład niedrożność) i macicy (na przykład mięśniaki lub zwężenie szyjki macicy), • endometrioza – występowanie endometrium, czyli błony śluzowej macicy poza jamą macicy, • stany zapalne w układzie płciowym, • obniżona liczba i słaby ruch plemników, • antykoncepcja hormonalna i aborcja, • palenie tytoniu, picie alkoholu i zażywanie narkotyków, • nadwaga i otyłość, • nieprawidłowe odżywianie, • choroby układu pokarmowego, • alergie, • zakażenia przenoszone drogą płciową (na przykład chłamydia, infekcje wirusem brodawczaka ludzkiego - HPV, rzeżączka), • zaburzenia seksualne.

Czynniki społeczne, zawodowe i środowiskowe wpływające na niepłodność: • późniejsze zawieranie małżeństw, • świadome opóźnianie macierzyństwa, (maksymalna płodność kobiety występuje u niej w wieku 20–24 lat, a od 25. roku życia stopniowo maleje), • większe zainteresowanie kobiet karierą zawodową, co wiąże się z częstym pośpiechem i stresem, • ubezpiełnienie mężczyzn (wasektomia), • narażenie na substancje toksyczne, promieniowanie, wysoką i niską temperaturę, • powszechne stosowanie szkodliwych środków chemicznych w różnego rodzaju produktach.

Leczenie niepłodności. Choć w ostatnich latach trudności z poczęciem dziecka zaczęto nazywać chorobą cywilizacyjną, to problem niepłodności towarzyszył człowiekowi od zawsze. Nawet w starożytnych dziełach literackich czytamy o małżonkach stygmatyzowanych z powodu niemożności zrodzenia potomstwa. Dopiero od kilkudziesięciu lat medycyna potrafi pomóc niepłodnym małżonkom. Procedury medyczne w przypadku niepłodności: 1) leczenie farmakologiczne – w pierwszej fazie cyklu miesięczkowego kobieta przyjmuje leki wspomagające jajczkowanie, a w drugiej fazie cyklu – wspomagające pracę ciała żółtego, 2) leczenie zabiegowe – to przede wszystkim zabiegi polegające na diagnostyce jamy brzusznej oraz usuwaniu polipów, zrostów czy guzów, 3) metody wspomaganego rozrodu – to zbiór procedur obejmujących pozyskiwanie i przechowywanie gamet (komórek jajowych, plemników) i zarodków, zapłodnienie pozaustrojowe, czyli poza organizmem kobiety, oraz wszczepienie zarodka do macicy. Leczenie farmakologiczne i zabiegowe ma na celu przywrócenie płodności i zwiększa szansę poczęcia dziecka w sposób naturalny, czyli podczas współżycia małżeńskiego. Jeśli te sposoby nie przyniosą rezultatów, współczesna medycyna proponuje zastosowanie inseminacji oraz metody in vitro. Przekonanie, że one także leczą niepłodność, jest jednak niezgodne z prawdą, ponieważ ani metoda in vitro, ani inseminacja nie zwalczają faktycznych przyczyn niepłodności.

3. Zapoznaj się z Załącznikiem

Anna Sienkiewicz